

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Epimacho martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Capite ca- propter admirabilem illam auditionem. Atque tricesimo quidem mensis Octobris
duntur. amputata fuerunt capita martyribus.

Cap. 9. Sacra autem illorum corpora ante urbem proiecta, cum Hermogenes & Caius
presbyteri profunda nocte cum suis fustulissent, pieque admodum & sanctè loculis
imposuissent, condunt in ea, quæ illic erat, spelunca. Timebant enim insultum im-
piorum, nè illis etiam ipsas inuiderent reliquias. Ità fuit sanctis his fratribus in omni-
bus conseruata fraternitas: & communem confessionem, cõmunem etiam fecerunt
Vno sepeli- decertationem: & quomodo ex vno vtero prodierunt, ità etiam vnus locus suscepit
untur loco. vtriusque corpora: Ad gloriam Domini nostri Iesu Christi: Cui gloria & potentia
nunc & in secula seculorum, Amen.

VITA ET MARTYRIVM SANCTI MARTYRIS EPIMACHI, AVTHORE

*Simeone Metaphrasæ. Habetur in
tomis Aloysij.*

31. Octobr.
Cap. 1.
Christiani
olim ad ido-
lorum sacri-
ficia cõpuli

LIM profectò impietatis caligo, per totum orbem ter-
rarum diffusa erat, hominesque vniuersi ad sacrificium
dijs offerendum compellebantur, imperantium minas,
& iudicum sauitiam atque impetum formidantes. Quam-
obrem natura seipsam denegabat: tunc enim cognatio-
nis iurã conculcata omninò euertebantur. Quinetiam
veteris benevolentia coniunctio in dissidium conuerte-
batur.

Cap. 2.

Epimachus
in Aegypto
nat' & edu-
catus.

Interea verò tanquam stella quædam inter Christi mi-
lites magnus effulgebat Epimachus: qui viuis quidem
Aegypto tantum cognitus fuit: post martyrium autem
toti mundo euasit manifestus. Eum enim tunc Aegyptus, velut lucernam quandam
sub modio latentem, occultabat. Nam regio illa, eius viri educationis atque optime
institutionis particeps facta fuit: quippè quæ virtutis & ætatis ipsius progressum atque
incrementa perspexit. Is non solum cum ætate virtute quoque crescebat, sed etiam
virtus ipsa in eo perspiciebatur longè maior, quàm eius ætas postulabat: idque cum
nullo vitæ magistro atque duce vsus fuisset, sed ipse sibi tanquam regula quædam &
forma extitisset, animum simul atque mores componens, illum videlicet mitem &
tranquillum efficiens, hos prudentes semper, attentos & sobrios. Hinc Pelusius mons
incolam eum virum suscepit, quemadmodum eremus olim Iohannem Baptistam, &
Carmelus Eliam habuit.

Degit in
monte Pe-
lusio.

Cap. 3.
Vitæ eius
asperitas.

Cum igitur Epimachus ipse in monte Pelusio versaretur, & in omni philosophia se
exerceret, omnemque victus duritiem amplexaretur, vitam denique propter Chri-
stum asperam ac laboriosam viueret, Iudex quidam sauitia & ferocitate insignis, Ale-
xandriam venit. Iudex autem ille cætera quidè omnia pro nihilo faciebat: sed omne
tantum studium, industriam & artes adhibebat, quibus totam urbem illam suis reti-
bus caperet, & acerbam impietatis prædam colligeret: idque vt assequi posset, nullis
machinis abstinebat. Quamobrem Christiani omnes illius iudicis minas extime-
scentes, alij in solitudinem aufugiebant, alij se Christianos esse dissimulantes, impie-
tatem simulabant. Quicumque verò pietatem profiteri volebant, acerbissimis cru-
ciatibus tradebantur.

Cap. 4.

Eximia S.
Epimachi
virtus.

Tunc igitur Epimacho solitudo ipsa non ampliùs fuit optabilis, neque illa vitæ ra-
tio grata erat, qua consuetudinem & hominũ impietatem vitabat: sed amoris ardore
in Dei pietatem vehementissimè accensus, & zelo quodam magno excitatus, vitam
simul, solitudinem & quietem illam contempnit, & ab eremo in mediam urbem de-
scendit: quinimò adijt ad tribunal Tyranni, nihil eorum metuens, quæ corporeis
oculis cernuntur, neque his rebus, quæ terrorem iniiciunt, perterritus. Qua re ad-
mirabilem animi fortitudinem indicauit. Deinceps idolorum aram euertit, eamque
solo adæquauit, partim generosa & forti manu, partim potentia quadam, non huma-
na, sed diuina vsus. Ad hæc & aduersus iudicem impetum fecit, iusto quodam furore
illum vlscens, qui Deum & eius sacras leges violabat. Ac nisi ab ipsius satellitibus
martyris impetus detentus fuisset, Tyrannus ille miserabili casu iacuisset.

Quæ

Quæ omnia cum iudex non ferret, sed ira excandesceret, quod homo tam vilis & abiectus, coma squalidus, toga miser, tanto impetu in eum irruere ausus esset, in carcerem & vincula virum illum sanctissimum iussit conijci, propterea quod audaciam & temeritatem magnam præ se tulerat: quamobrem & iustas poenas ei persolendas esse decreuit. Multi quidem alij, & ipsi pietatis causa conclusi, carcere illo detinebantur. Sed illis omnibus multum adiuventi, magnaque ad martyrium libenter referendum adhortatio, erat Epimachi oratio atque alacritas, quippè quod omnes cruciatus, quos sibi paratos ac propositos videbat, negligens, de illorum salute tantum erat sollicitus. Ad hæc admonitionibus & doctrina multa eos instruebat atque confirmabat, vndique ipsos muniens, eisque persuadens, ut vigilantes ac tales esse studerent, qui omnino ab hostis diaboli machinis expugnari non possent.

Cap. 5.
Conijcitur
in carcerem
& vincula.

Cum verò iudex illos ad se duci iussisset, eosque multo constantius, quam antea, Christi confessionem profiteri vidisset, eiusque rei causam Epimachi consilia & adhortationes fuisse cognouisset, illorum omnium, post multos & intolerabiles cruciatus, linguas excindi iussit, (his enim vtebantur martyres ad veritatem defendendam, quæ res iudicis animum maximè cruciabat) deinde eorundem capita gladio amputari. Post hæc vincitum ad se duci iussit generosum Epimachum, quem intuens: Quare, inquit, tu vir ita grauis, & forma spectabili, ad eam impietatem prolapsus es, ut non solum nos, sed deos etiam ipsos & Imperatores contemneres? Homines quidem sæpè ab officio aberrare necesse est: at non decet tamen in erratis permanere, sed consilium mutare, & corrigere, quæ non rectè à nobis facta fuerint. Quamobrem & tu, cum humano more peccaueris, tandem respicias, & nostris iussis obedias, nobiscum vnà dijs sacrificans, & in illos benevolentiam ostendens: nè, si deos ipsos omnium dominos colere nolueris, tu quoque sceleratorum hominum mortem patiaris.

Confirmat
captiuos
Christia-
nos.

Cap. 6:

Multi mar-
tyrium ob-
eunt.

Ad hæc ardentissimus ille veritatis propugnator Epimachus, apertam illius temeritatem redarguens, quod admonitionibus & doctrina sua eum ad impietatem impellere conatus esset, ab exordio orationis suæ fecit, ut Tyrannus ipse statim eius animum perspiceret, & ab omni spe decideret. Me, inquit, o iudex, nunquam ab ea pietate, cuius ego alumnus & amicus sum, tu auertere poteris. Nè igitur ad negandam Christi confessionem dehinc prouoces, neque aliud quippiam me facturum, aut dicendum speres, quod animi aut mentis imbecillitatem significet. Christum enim confiteor, Christum prædico, per quem creata sunt omnia: per quem homo formatus, & lex data est: qui mentem nobis dedit omnium ducem ac magistrum: qui pro nostra omnium salute, quæ iam periërat, humana carne se induit, & crucifixus ac sepultus fuit, resurrexit, & in caelos assumptus est, atque iterum venturus cum gloria creditur. Vtinàm & tu istam idolorum cecitatem ab oculis animæ abijceres, & suauem ac salutarem Christi lucem adspiceres. Nolim enim putet aliquis, temerè ac frustra nos corpora nostra cruciatibus libenter tradere. Non ita sumus nobis ipsi inimici & insidiatores. Verum quoniam altera quædam vita est multo præstâtior hac, quæ videtur: alter quidam mundus, & sempiterna rerum bonarum delectatio, nullo tempore circumscripita, sed perennem iucunditatem afferens: propterea mundum hunc spectabilem, & carnem hanc fragilem atque caducam despiciamus. Talis est nostra confessio. In hac firmi & stabiles consistimus. Pro hac & ego quenuis cruciatum sustinere paratus sum. Tu verò si celerem mortem attuleris, pergratum mihi facies, & te ipsum dedecore liberabis. Quo enim diuturniore cruciatu me affliges, eo propior ad iussu tua contemnenda inueniar. Nam si nihil aliud esset, certè & martyres illos reuerèor, qui ante nos certamen subiërun, & reliquos istos, qui nobiscum vnà carcerem rursus habitant: ob idque & ipse illud studeo, nè sine corona discedam: sed ut postquam in illorum choro enumeratus fuero, istis optabilem certaminis mei cursum ostendam.

Cap. 7.

Constans
vox S. Epi-
machi.

Martyres
cur hæc de-
spiciant vi-
tam.

Hæc martyris verba dubitationem magnam Tyranno attulerunt: qui cum Epimacho persuadere non posset, eum in ligno suspendi iussit, ac ferreis vnguibus lacerari. Ille verò eo magis eiusmodi tormento lætabatur, quo se ob eam rem beatiorè existimabat: quippè quod imitator esset eorum, quæ Dominus Iesus passus fuerat. Itaque aiebat: Si Dominus noster Iesus Christus propter nos crucifixus est, & fellis atque aceti potionem accepit: si eius latus lancea percussus fuit, si palmæ clauis perforatæ sunt: quare nõ debeo & ego illius seruus, magna cum voluptate in hisiis cum Christo Domino meo communicare? Certè martyr ille etiam lancea percuti cupiebat: En ut cupit
Christo cõ-
formari.

Cap. 8.

S. Epima-
chus ferreis
vnguibus la-
niatur.

Iohan. 19.

En ut cupit
Christo cõ-
formari.

quinimmo fel ipsum appetebat : & Veniant in me alapa, dicebat : iniiciantur sputa : circumdetur caput meum corona spinea : detur in manus & arundo. Vbinam sunt dedecora & irrisiones ? vbi alapa ? Omnia enim praesentia haec mihi ad futura illa bona spectanti, eaque appetenti, videntur parua quaedam esse, ac pro nihilo facienda.

Cap. 9.

Acutis lapidibus caeditur.

Efficitur ex poenis illustrior & fortior.

Cap. 10.

Ceca videtur, caeca eius sanguinis gutta.

Cap. 11.

Caput ei amputatur.

Haec cum diceret martyr, prioribus tormentis noua quaedam adiciebantur : & acutis lapidibus generosus ille athleta, Tyranni, hoc est, crudelis & inhumanae prorsus animae iussu, feriebatur. Instabat enim ac vrgebat : Ita, inquit, hominem percutite, vt eius corpore crebris ictibus perfracto, celerrime animam ipsam abrumpat. Sed non videbat Tyrannus ille, martyrem ea re illustriorem effici, maioremque, apud Deum fiduciam ipsi conciliari. Ceterum eorum, quae dicenda sunt, narrationem sequamur. Deinceps enim planum fiet, quemadmodum Epimachus manifestiorem Dei gratiam & miracula consecutus est.

Lacerabatur ille quidem in ligno, & lapidibus ita feriebatur, vt eius ossa etiam ipsa frangerentur. Puella vero quaedam illic adstabat, & ipsa vna ex eorum numero, qui spectaculo aderant. Erat autem oculo altero excacata. Illa cum ad martyrem intenta esset, & grauissimos eius cruciatus lamentaretur, pars quaedam est martyris carnibus abstracta, & per aërem perlata, in illius puellae oculum sanguinis guttam instillauit, quae quidem (o miraculum singulare, o Dei benignitatem omni oratione maiorem) in lumen statim conuersa est, & puellae oculum sanum effecit. Hoc Epimachi martyris miraculum quasi pertransientes diximus, vt ostenderemus vnam eius viri sanguinis guttam subito tantam curationem asserere potuisse.

Cum vero martyr in diuersam sententiam flecti non posset, & Dei religionem nequaquam negare vellet, vltima in eum sententia lata est, & sacrum illud martyris caput securi percussum fuit : & eius quidem venerandum corpus, fidelium hominum manibus religiose curatum, illic conditum est, vbi & martyris sustinuit consummationem. Eius viri certamen non Alexandrinus tantum populus, qui que finitimas ac feracissimas Aegypti regiones colunt, valde admirati ac reueriti sunt : sed illud mundus nunc celebrat vniuersus. Eundem quoque certaminum auctor & iudex Deus è caelo illustri corona donauit, propter quem Epimachus cruciatus omnes perpeffus est : eiusque imitator esse in tormentis perferendis maxime concupit ac studuit. Ipsi Creatori & Saluatori, Domino ac Deo nostro sit gloria, honor & adoratio cum Patre principij finisque, experte, & sanctissimo atque viuificante spiritu, quae est vna diuinitas in aequali & indiuidua Trinitate, vitam praebens omni spiritui, & regnans nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

HISTORIA SANCTI QUINTINI MARTYRIS, DOCTE SANE ET GRAVITER CON-

scripta, tametsi Auctoris nomen vetusti MS.

codices non habent.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Auctorum martyrum beata certamina, & triumphos gloriosorum testium Christi praedicare, Christo est praconia dicere : quia cuius illi membra extiterunt, ipse in eis vicerat, ac per hoc ad illum totius victoriae laus palmaque redundant. Christus enim martyrum Rex, martyrum est forma, martyrum virtus, martyrum victoria. Ipse pati permittit, & ipse patitur. Ipse vincit, & ipse coronat. Totum ergo sanctorum martyrum, totum est Christi, à quo martyrij beata manauit conditio, qua nunc sanctorum multitudo redimita coruscet : quorum pia certamina, quanuis nostra longè praecesserint tempora, sacris tamen scriptis indita accepimus, & gestorum ordinem, Christo fauente, cognoscimus. E quibus beati

codex habet * scribenda negotiosum.

Quintini gloriosa facta recensentes, sanctam passionem eius * scribere operae precium ducimus, secundum quod eiusdem passionis ordinem fideliter, vt credimus, ad nos vsque delatum accepimus : quem cum Christo & in Christo inestimabili dignitate regnare & gloriam perpetuo confidimus.

NAR-